

ÚVOD

Vážení přátelé,

držíte v ruce sedmnácté vydání této publikace. S učebnicí jsem prošla více než čtvrt století, autorský kolektiv se ale postupem času měnil. Jsem moc ráda, že se tohoto projektu ujala i doc. Ing. Hana Zídková, Ph.D., odbornice na zdaňování spotřeby s mnohaletou pedagogickou praxí.

Samozřejmě nové vydání reaguje i na změny v daňových zákonech. Za ty dva roky, které uplynuly od předešlého vydání, jich nebylo málo a některé byly hodně zásadní. Do podrobností jsme se ale nepouštěly.

Usilujeme především o to, aby čtenář byl schopen vnímat fungování jednotlivých daní i jejich vzájemné vazby. Učebnice si neklade za cíl komplexně pojednat o podrobnostech konstrukce daní, ale porozumět jejich fungování. Není to prostě příručka pro uživatele, ale text podávající základní přehled.

Přejeme si, aby se tato knížka stala můstkem pro pochopení chodu našeho daňového systému. Snad vás dovede i k detailnějšímu studiu této problematiky anebo vám jej alespoň usnadní. Kombinujeme v ní mikro a makroekonomický přístup.

Přes řadu velmi podstatných odlišností je možno konstatovat, že náš daňový systém je standardní, proto seznámení se s ním vám otevírá prostor pro pochopení i jiných daňových systémů. Z tohoto důvodu byla preferována v řadě případů terminologie mezinárodní před pojmy používanými v českých daňových zákonech a také byla věnována pozornost harmonizaci daní v Evropské unii. Zejména u daně z přidané hodnoty je pamatováno na obecné principy fungování daně v Evropské unii, samozřejmě s přihlédnutím ke specifickým České republiky.

Pro snazší pochopení je učebnice vybavena 41 tabulkami, 126 ilustrativními příklady, 91 schématy a 13 grafy.

V knize se setkáte i s pojistným sociálního pojištění, je mu věnována šestá kapitola, ačkoli můžeme diskutovat o tom, do jaké míry je to daň. Ostatně odlišnostem sociálního pojistného i jeho vnitřní logice je vymezen značný prostor.

Naopak velmi malý prostor náleží clu, ekologickým a také spotřebním daním, se kterými se většina z nás setká jen v roli spotřebitele, který je musí hradit.

Knihla usiluje o to, aby byla přístupná co nejširší skupině studentů i široké veřejnosti. Může posloužit jako základ pro studium našeho daňového systému v prvních ročnících vysokých škol ekonomického i právního zaměření a je již mnoho let nezbytnou pomůckou pro všechny, kteří se postupně začínají připravovat na zkoušky daňových poradců. Všichni snad ocení, že jednotlivé kapitoly jsou doplněny klíčovými slovy, která budou užitečnou pomůckou pro závěrečné opakování.

Pod citlivým pedagogickým vedením si s ní jistě poradí i studenti středních odborných škol a vyšších odborných škol ekonomického zaměření. Zejména pro ně

je učebnice logicky rozdělena do relativně krátkých subkapitol. Text je dále členěn pomocí marginálií tak, aby byl co nejpřehlednější a umožňoval další rozdělení látky pro jednotlivé vyučovací hodiny. Vnější okraj obsahující marginálie vám bude rovněž užitečný pro vlastní poznámky k textu. Kniha je vhodná také pro vzdělávání dospělých v rámci rekvalifikačních kurzů, podnikového vzdělávání a pro všechny, kteří se chtějí něco více dozvědět o našem daňovém systému.

Základní poučky, na které by čtenář neměl zapomenout, jsou uvedeny v rámečcích. Snažily jsme se, aby studium bylo pro čtenáře co nejjednodušší, stačí, že složitá je sama konstrukce daní. Jednotlivé daně našeho daňového systému a jejich konstrukční prvky spolu pochopitelně často souvisejí. Proto je důležitá orientace v souvislostech.

Především pro ty z vás, kteří se budou k učebnici jako ke svému pomocníkovi vracet, je určen podrobný věcný rejstřík. Umožní vám vrátit se k jakémukoli heslu, ale hlavně přispěje k tomu, aby se kniha stala Vaším rádcem při prvním náhledu na problém, na který jste v praktickém životě narazili.

Předkládaný text není ani příručkou, ani komentářem k daňovým zákonům. Proto by byla chyba použít jej jako jediný návod, například k vyplnění daňového příznání. Ze stejného důvodu obsahuje jen zřídka odkazy na právní normy. Modelové příklady jsou opravdu jen ilustrací výkladu a pro řešení praktických problémů je třeba v řadě případů pospojovat více prvků dohromady. Navíc systematickost výkladu a snaha o jednoduchost a přehlednost rozhodně není slučitelná s uváděním všech výjimek, se kterými se v daňovém právu setkáváme. (Některé výjimky a doplňující informace jsou však uvedeny v poznámkách pod čarou.)

Chtěly bychom poděkovat doc. Ing. Stanislavu Klazarovi, Ph.D., za pomoc při zpracování statistik a grafů v učebnici.

Díky patří především čtenářům, neboť to, že se tato kniha dočkala již sedmnáctého vydání, je známkou jejich neutuchajícího zájmu.

Přejeme vám (i sobě), aby se vám s knihou dobře pracovalo, aby se stala Vaším pomocníkem a průvodcem.

